

LitLab Leesclub

Leesclub 66: Liefde & macht

Beatrijs (van een onbekende auteur)

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Tirza* van Arnon Grunberg. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Wietske Jansen en Janine Roosink, onder begeleiding van Roeland Harms, in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.



Inleiding

‘Liefste,’ zei hij, ‘tis hier mooi genoeg om wat te dwalen en bloemen te plukken en de dingen te doen die het hart verrukt. ’t Is hier geschikt voor het minnespel.’

In *Beatrijs* maak je kennis met de jonge non Beatrijs, kosteres in een klooster. Omdat zij haar grote liefde niet uit het hoofd kan zetten, besluit ze het klooster te verlaten om daarbuiten met haar geliefde te gaan samenwonen. Aanvankelijk zijn ze erg gelukkig. Ze krijgen ook twee kinderen. Maar als er geldproblemen komen, worden Beatrijs en de kinderen door de man verlaten. Omdat ze toch geld nodig heeft om voor haar kinderen te zorgen, besluit Beatrijs eerst om de prostitutie in te gaan. En daarna om te gaan bedelen. Gedurende al die tijd blijft Beatrijs dagelijks tot Maria bidden.

Na verloop van tijd komt Beatrijs bij een weduwe terecht. Die woont dichtbij het klooster waar Beatrijs heeft geleefd. De weduwe zorgt voor Beatrijs en haar kinderen. Door de weduwe komt Beatrijs erachter dat niemand heeft gemerkt dat ze is weggegaan uit het klooster. Als Beatrijs ’s nachts een stem hoort die zegt dat ze terug moet gaan naar het klooster, besluit ze terug te keren.

Beatrijs laat je nadenken over hoofs gedrag en de liefde. Zij vertrekt uit het klooster uit liefde voor een man, maar in al de tijd dat ze buiten het klooster leeft blijft zij haar liefde voor Maria uiten. De keuzes die zij maakt hebben enerzijds te maken met hoofs gedrag (hoe hoor je je te gedragen) en anderzijds met haar liefde voor God en Maria, en de macht die die liefde heeft over Beatrijs.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Beatrijs*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Beatrijs* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Wat krijgt Beatrijs als ze uit het klooster weggaat?

- A. een paard
- B. mooie kleren
- C. een ring

LitLab

Quizvraag 2

Hoe komt het dat men in het klooster niet merkt dat Beatrijs weg is?

LitLab

Quizvraag 3

Hoe lang blijft Beatrijs weg uit het klooster?

- A. drie jaar
- B. zeven jaar
- C. veertien jaar

LitLab

Quizvraag 4

Waarom weet Beatrijs zeker dat ze weer terugmoet naar het klooster?

LitLab

Quizvraag 5

Hoe komt Beatrijs erachter dat ze moet gaan biechten?

LitLab

Antwoorden

1. B en C. Mooie kleren, en een ring.
2. Maria heeft haar plek ingenomen.
3. C. Veertien.
4. Ze krijgt drie keer een goddelijke boodschap en drie is een goddelijk getal.
5. Ze ziet een jongeling met een dode jongen in de armen. Die jongeling gooit een appel in de lucht. De dode jongen kan die nooit pakken, omdat hij dood is. Beatrijs is ook 'dood;': ze bidt wel, maar zonder biechten zijn haar gebeden ook 'dood'/zinloos.

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

In de regels 38-42 lees je dat de liefde overal grote verwarring veroorzaakt. De liefde kan schande, leed, smart of haat veroorzaken, maar ook vreugde en geluk. Hoe is dat in onze tijd? Brengt de liefde nog steeds zowel vreugde als smart?

Feest der herkenning? 2/8

In regel 46 staat dat de liefde sommige mensen in haar macht heeft. Dit blijkt wanneer de jongeman in regel 345 zijn keurige manieren vergeet en midden in het woud 'der minnen spel' wil spelen: hij wil de liefde bedrijven met Beatrijs. Beatrijs wijst hem af en noemt hem een onbehouwen pummel. Hoe beoordeel jij zijn gedrag: vind jij dat ook onbeschoft of niet?

Feest der herkenning? 3/8

Wat vind je van de manier waarop Beatrijs de jongeman afwijst? Vind je dat ze hierin beschaafd blijft, of laat ze zich juist gaan?

Feest der herkenning? 4/8

Als Beatrijs verlaten wordt door haar echtgenoot en arm achterblijft met twee kinderen, besluit ze om haar geld te gaan verdienen als prostituee. Wat vind je daarvan? Begrijp je haar keuze?

Feest der herkenning? 5/8

Na zeven jaar als prostituee haar geld te hebben verdiend besluit Beatrijs om te gaan bedelen. Vind je dit een betere keuze? Of had je misschien een andere oplossing bedacht als je Beatrijs was geweest?

Feest der herkenning? 6/8

Na veertien jaar besluit Beatrijs om terug te gaan naar het klooster en haar kinderen bij de weduwe achter te laten. Wat vind je van deze beslissing?

Feest der herkenning? 7/8

Aan het gedrag en taalgebruik van Beatrijs en de andere personages in Beatrijs kun je goed merken dat het in de middeleeuwen erg belangrijk was om je welgemanierd te gedragen en dit onder alle omstandigheden vol te houden. In welke situaties dien je je tegenwoordig welgemanierd te gedragen?

Feest der herkenning? 8/8

Speelt dit welgemanierde gedrag in onze tijd ook nog zo'n grote rol als in de middeleeuwen of is dit veranderd?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

In het verhaal is hoofsheid een belangrijk thema. Om erachter te komen wat dat precies is, lees je informatie over hoofsheid op Literatuurgeschiedenis.nl. In het begin van het verhaal behandelt de jongeman Beatrijs erg hoofs. Aan welk gedrag kun je dit zien?

Stof tot nadenken? 2/8

Lees nog eens het citaat uit het verhaal uit de inleiding. Hier is de jongeman aan het woord. Is dit nog steeds hoofs gedrag, of niet? Waarom wel/niet?

Stof tot nadenken? 3/8

Zoals je hebt gelezen heeft hoofs gedrag te maken met 'hoe het hoort'. Het is opvallend dat Beatrijs – als het geld op is – er in eerste instantie voor kiest om in de prostitutie te gaan en niet om te gaan bedelen. Blijkbaar vindt Beatrijs bedelarij in eerste instantie nog erger dan de prostitutie. Hoe kijk jij hier tegenaan?

Stof tot nadenken? 4/8

Hoe verklaar je dat Beatrijs na zeven jaar alsnog besluit om te gaan bedelen? Waarom neemt ze deze beslissing volgens jou?

Stof tot nadenken? 5/8

Bij de liefde in onze tijd hoort heel ander gedrag dan in de tijd van Beatrijs, maar er zijn ook overeenkomsten. Welk gedrag uit onze tijd zou Beatrijs goedkeuren, en welk niet?

Stof tot nadenken? 6/8

Stel je voor dat Beatrijs in onze tijd leefde, en besloot om het klooster te verlaten en op zoek te gaan naar een huwelijkspartner. Hoe zou haar datingprofiel eruit zien? Maak een datingprofiel voor Beatrijs met info over haar leeftijd, uiterlijk, karakter, hobby's, kinderdwens, soort man dat ze zoekt.

Stof tot nadenken? 7/8

Zoals je hebt gelezen over hoofsheid op Literatuurgeschiedenis.nl speelde literatuur een belangrijke rol in de hoofse cultuur. Wat leerden de middeleeuwse lezers en luisteraars nu precies van Beatrijs over liefde en hoofsheid, en dus over de macht van de liefde, en de macht van gedragsregels rond de liefde?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 7/8